

maar naar een
in vs 18 (waar
id.) En nu moge
ij (vgl. het voor-
ij) zgt: de belofte
aan die uit Gen.
eit van de her-

rukkelijk bij be-
ng te zien is van
dan vermoed ik
ing te zoeken is
Abraham tegen-
runkelijke belofte
iet deze uitdruk-
a op Abrahams
ond met God?
ekwalificeerd als
een nu ook van
an onderhouden
eer. En alsdan
rdt in de her-

die volgt (vs 18)
„hij (Abraham)
gewettigde) ver-
aan de eerdere

rahams geloofs-
woord wordt met
elofte.

eer aanvankelijk
eg Abraham nog
r (vanaf vs 19).
ie hem voor den
en; want aan-
st.

st op het aan-
poof. Lees maar:
f" (vs 19); „hij
ankelen brengen,
vs. 20).

s Greijdanus en
rahams geloof,
ch een precisie-
a hier te spreken

die we daareven
van vs 17—21)
de tweede. Want
blijkt nu te be-
houden
dist, als men in
naar vs 3. Want
n karakteristie-
chtigheid gere-
t vs 3, nog niet

n afvragen, of
er zegt. Immers:
n. 15: 8 niet af-
zen er niet van,
baald geloof tot

kelijk, dat Jaco-
Als deze er n.l.
at Abraham uit
j blijkens vs 21b
Deze valt gerui-
i (zie Gen. 22).
gd, tot een tot
t later gebleken
ie Schrift eerder
tjt n.l. (vs 23):
i, die daar zegt:
hem tot recht-

ligheid die Pau-
loof om zijn
hvaardigheid is
broer me attent,
g. In Gen. 15: 6
t een perfec-
wil dus zeggen:
gebracht, dat
l de handeling

len wat breeden
begonnen zijn.
deze beide arti-
de lezingen die
gedaan worden.
er moeilijk valt.
n in 22 de stel-
rding is het
end worden tot
ad." Hij voegt
ling van dit feit

issen²). Maar
an waarvan men
Het meest popu-
n sterfelijk.
mensch.
telijk.

daar moet toch een conclusie op volgen? Zoo
iets als: „Dus moeten ook wij volharden". Wie den
gang van Paulus' betoog heeft gevolgd voelt onver-
mijdelijk de vermaning komen, om te houden
wat men heeft.

Nu, die zien we ook duidelijk staan, als we maar de
schutting opruimen die de traditie geslagen heeft tus-
schen hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5. Want in 5:1 ver-
volgt de apostel inderdaad (volgens de lezing die het
sterkst vertegenwoordigd is in de handschriften, zoo-
als we zagen): „Laten wij dus, nu we (aanvankelijk)
gerechvaardigd zijn uit het geloof, vrede met God
houden!"

Groningen.

D. HOLWERDA.

Kerk en Koninkrijk Gods II

Is Christus het Hoofd in het Rijk Gods?

In verband met zijn scherpe onderscheiding van de
kerk en het koninkrijk Gods wil dr. Westerink niet
weten van de benaming van Christus als Koning van
de kerk en evenmin van de aanduiding van Christus
als Hoofd in het Rijk Gods. Kerk en koninkrijk Gods
zijn aldus onderscheiden, dat Christus is Hoofd van
de kerk en Koning van het rijk.

Wij hebben het eerste gedeelte van deze stelling
reeds onderzocht en bevonden, dat de Schrift ook
spreekt van Christus' koningschap over de kerk.

Wenden we ons nu tot het tweede gedeelte daarvan
en laat ons de vraag trachten te beantwoorden, of de
Schrift aan Christus de positie van Hoofd toekent in
verband met het koninkrijk Gods.

Van het grootste belang is hier de tekst Col. 2:10,
waar Paulus schrijft: „en gij hebt de volheid verkregen
in Hem, die het Hoofd is van alle overheid en macht".

Dr. Westerink zegt over deze Schriftplaats, dat uit
haar verband blijkt, dat hier wel degelijk sprake is
van de kerk en er is z.l. gezien den samenhang van
dezen tekst met heel het Schriftgedeelte, geen reden
om „overheid en macht" als een aanduiding van het
koninkrijk op te vatten. De twee elementen uit de
pericope Col. 2:1—15 zijn: dwaalleer en volheid in
Christus. Die twee elementen vindt hij nu in vers 10
woordelijk terug. „Gij hebt de volheid verkregen in
Hem, die het Hoofd is". In tegenstelling met die vol-
heid staat „alle overheid en macht". Dat is dan het
tweede element uit dit Schriftgedeelte: de dwaal-
leeraars. Zoo komt dr. Westerink tot dezen uitleg:
„Christus is het Hoofd van de kerk, Hij staat als
zoodanig ook, als het (in feite ontkende) Hoofd,
boven de dwaalleeraars". En zijn conclusie is: ook
deze „tegenkanting uit de Schrift tegen de scherpe
onderscheiding van kerk en Koninkrijk, Hoofd en Ko-
ning blijkt geen tegenkanting tegen deze onderschei-
ding te zijn, integendeel het gestelde onderscheid juist
te steunen".

Wij achten deze exegese van dr. Westerink totaal
onaanvaardbaar en een frappant bewijs van het feit,
dat hij met een bril, beslagen door verkeerde philoso-
fische vooroordelen, de Schrift leest.

Immers naar dezen uitleg zou de uitdrukking „Hoofd
van alle overheid en macht" betekenen „Hoofd boven
de dwaalleeraars" en zij zou in het gebruik van het
woord „Hoofd" gelijk zijn aan de uitdrukking „Hoofd
van de kerk, die Zijn lichaam is".

Nu spreekt de Schrift wel van de pseudo-kerk en
sekte als van de „synagoge van Satan" (Openb.
2:9) maar zij zegt nergens, dat van zulk een synagoge
Christus het Hoofd is noch dat de pseudo-kerk
Christus' lichaam is. En dat zou uit de exegese van dr.
Westerink van de uitdrukking „Hoofd van alle over-
heid en macht", die omnium consensu als een eenheid
is te nemen, voortvloeien, nu hij deze uitdrukking
op één lijn wil stellen met de teksten in het
Nieuwe Testament, die spreken over de relatie van
Christus tot Zijn gemeente als van Hoofd tot
lichaam (Ef. 4:15, 5:23, Col. 1:18, 2:19 e.a.).

Darbij voegt zich nog als volgend bezwaar tegen de
exegese van dr. Westerink, dat zij in de uitdrukking
„overheid en macht" een zin legt, die haar, gezien
het spraakgebruik van de H. Schrift en inzonderheid
van den apostel Paulus, geheel vreemd is. Het begrip
„overheid" (archè) in de betekenis zoals het hier
wordt gebruikt, komt in de H. Schrift blijkens altijd
voor in vaste combinatie met het woord „macht"
(exousia). Er worden geen twee scherp onderscheiden
groepen mee aangeduid; men kan het nuanceverschil
tusschen de beide woorden aldus aangeven, dat het
eerste (archè, overheid) de gedachte van regeeren
uitdrukt en ziet op de concrete, regeerende instantie,
terwijl het andere spreekt van haar bevoegdheid
(exousia). De vaste woordencombinatie „overheid en
macht" of „overheden en machten" nu is in de H.
Schrift aanduiding van aardsche heerschappers of van
hemelsche, terwijl soms ook aan beide (aardsche en
bovenaardsche machten) is te denken.

Voor wat het gebruik van de uitdrukking inzake
het eerste betreft, verwijzen wij naar teksten als Luk.
12:1 en Tit. 3:1.

Veelvuldig wordt de uitdrukking aangewend om
bovenaardsche machten aan te duiden, hetzij goede,
hetzij kwade engelen, vgl. bijv. Rom. 8:38.

Met name nu in den brief dien wij kennen als den
brief aan de Efeziërs, en in den met dezen veelzins
parallelen brief aan de Colossenzen gebruikt Paulus

de uitdrukking „overheden en machten" als aanduiding
van bovenaardsche machten. Men denke aan den be-
kenden tekst, dat nu door de gemeente de veelvuldige
wijsheid Gods bekend gemaakt wordt aan de overhe-
den en machten in den hemel, Ef. 3:10, vgl. ook Ef.
6:12.

Dezelfde betekenis zal men aan de uitdrukking
moeten hechten in het eerste hoofdstuk van Ef. en
van Col. en ook in de Schriftplaats Col. 2:10, welke
nu in geding is.

Ef. 1:20 en 21 zeggen, dat God den Christus ge-
zet heeft tot Zijn rechterhand in den hemel, ver boven
alle overheid en macht. Jezus Christus is als de Ko-
ning in het rijk Gods zooveel machtiger geworden
dan de engelen als de naam, dien Hij als erfdeel ont-
vangen heeft, boven den hunne uitsteekt, Hebr. 1:4.
Naar aller overtuiging is hiermede de positie van
Christus als van den theocratischen Koning van Gods
rijk aangewezen.

En deze Koning nu wordt in Col. 2:10 genoemd
het Hoofd van alle overheid en macht. Wat kunnen
deze woorden, gezien het geheele spraakgebruik van
de H. Schrift, anders aanduiden dan Zijn verhevenheid
boven de bovenaardsche heerschappers en wat kun-
nen zij anders zijn dan een omschrijving van Zijn po-
sitie als Koning in het rijk Gods?

O.i. is het onmiskenbaar, dat de naam „Hoofd" in
Col. 2:10 aan Christus als Koning van het rijk Gods
wordt toegekend.

Deze exegese, tegenover welke die van Dr. Weste-
rink als zeer gewrongen moet worden gebrandmerkt,
is niet alleen in overeenstemming met het geheele
spraakgebruik van de H. Schrift inzake de uitdruk-
king „overheid en macht" en vloeit niet slechts voort
uit de overeenkomst in gedachtengang van den brief
aan de Colossenzen met dien aan de Efeziërs, maar
doet ook recht aan een parallelle, die binnen de eer-
ste twee hoofdstukken van den Colossenzenbrief kan
worden opgemerkt.

Wij doelen hier op de evenwijdigheid van de uit-
spraken van Paulus in Col. 1:15 e.v. en Col. 2:9 e.v.
In Col. 1:15 zegt Paulus, dat de Zoon van Gods lief-
de, in wiens Koninkrijk wij zijn overgebracht en in
wien wij de verlossing hebben, de vergeving der zonden
(vs 14), het beeld is van den onzichtbaren God. Par-
allel daarmee staat in Col. 2:9, dat in den Christus
al de volheid der godheid lichamelijk woont. In Col.
1:15 schrijft Paulus ook, dat Christus is de eerst-
geborene der gansche schepping. Hij staat in rang-
orde boven alle creatuur, want in Hem zijn alle din-
gen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde
zijn, de zichtbare en de onzichtbare... hetzij overheden,
hetzij machten. In Col. 2:10 staat, dat Christus het
Hoofd is van alle overheid en macht. Eischt nu de
parallelle in de uitspraken niet „overheid en macht"
ook hier te nemen van machthebbers, hetzij hemelsche
hetzij aardsche?

Ook van deze zijde gezien blijkt de uitlegging van
Dr. Westerink, als zouden hier de dwaalleeraars zijn
bedoeld, die de gemeente van Colosse destijds beroer-
den, geheel onaanvaardbaar.

Sloosom is dus, dat Col. 2:10 spreekt van de po-
sitie van Christus als Koning in het rijk Gods en dat
deze positie hier omschreven wordt met de benaming
„Hoofd van alle overheid en macht". De naam „Hoofd"
wordt voor den Christus dus niet alleen in Zijn relatie
tot de kerk maar ook in die tot het koninkrijk Gods
gebruikt.

J. FABER.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Aan alle Gereformeerde a.s. studenten

Bij het begin der studie aan Universiteit of Hoogeschool
dient o.a. de vraag gesteld: Zal ik lid worden van een
studentenorganisatie en van welke?

Als Gereformeerde student staat men aan velerlei
verleiding bloot, door z.g.n. „neutraal" onderwijs en door de
ons omringende afvallige studentenwereld, waartegen men
gewapend moet worden. Tevens heeft men de taak zijn
medestudenten, die eveneens lid zijn van de Kerk van
Christus, te steunen in dezen zelfden strijd, die ook zij
te voeren hebben. Kortom, men moet als Gereformeerde
studenten ten opzichte van elkaar gemeenschap der heil-
igen oefenen, zijn gaven ten nutte en ter zaligheid der
andere lidmaten gewilliglijk en met vreugde aanwenden
(antw. 55, Heidelberg. Catech.) en de gelegenheid hiervoor
vindt men in een „Vereniging van Gereformeerde Stu-
denten".

Het antwoord op de eerstgestelde vraag is hiermee
gegeven. Nu rest alleen nog het adres te vermelden waar-
toe men zich wenden kan. In Groningen is het abactiaat
van de Vereniging van Gereformeerde Studenten „Hen-
drik de Cock" gevestigd: H. W. Mesdagstraat 4. Helaas
werden tot heden toe in de andere Universiteitssteden,
met uitzondering van Amsterdam, nog geen dergelijke
verenigingen opgericht. Aan de a.s. eerstejaarsstuden-
ten mede de taak dit zoo spoedig mogelijk te doen!

Inlichtingen hierover zijn ten allen tijde verkrijgbaar
aan onderstaand adres.

Het zal misschien bevreemding wekken, dat hier niet
meer verenigingsadressen worden opgegeven. Vermoede-
lijk zijn U bekend de landelijke organisatie der S(cocietas)
S(tudiosorum) R(eformatorum), het studentencorps aan
de V. U. te Amsterdam: N.D.D.D., en de C(alvinistische)
S(tudenten) B(eweging), en U vraagt zich af: waarom
zal ik daarvan geen lid worden? Zij zeggen toch ook in
hun doelstelling het Gereformeerde studentenleven te wil-

len bevorderen, en is hun grondslag niet Gods Woord en
de Belijdenis der Kerk?

Deze Vereenigingen evenwel accepteren binnen hun or-
ganisatie leden van allerlei „kerken" en dan zeggen ze
tezamen met hun gemeenschappelijk aanvaarden grond-
slag: „Wij gelooven de gemeenschap der heiligen en daar-
om bouwen we op dezen grondslag een „Christelijk stu-
dentenleven (vgl. hun grondslag en doelstelling). Maar
Gods Woord en onze Belijdenis doen ons belijden de ge-
meenschap der heiligen van de leden der Kerk (Hand.
2:42, 1 Cor. 10:16 en 17, 1 Cor. 12, antw. 55 Heidelberg.
Catech.).

Daarom, belijdt, straks als Gereformeerde studenten de
gemeenschap der heiligen, waar God die gegeven heeft
met leden van Zijn Kerk,

Namens de Vereniging van Gereformeerde Studenten,
„Hendrik de Cock": J. van Dijken, h.t. abactis, H. W.
Mesdagstraat 4, Groningen.

PERSSCHOUW

Over een radio-toespraak.

Pinksterzondagmorgen sprak ik voor de radio.
N.C.R.V. Als WIJ het hebben over „samenwerking",
dan zeggen we gewoonlijk wat we denken, en praten
dus over d'at onderwerp. We moeten aannemen, dat
anderen dat ook doen, en dat ze dus meenen, wat ze
zeggen, en niet de aandacht afleiden van wat hun
eigenlijke bedoeling is. In dat verband viel ons vol-
gende uitspraak op in „De Herv. Kerk" (weekbl.):

Zo heeft, per gelijke zender, op eerste Pinksterdag
een zekere prof. Schilder de preek van die ochtend ge-
bruikt om rechtstreeks en zijdelings te zeggen hoe god-
deloos de „synodocratisch" gebonden gereformeerden
wel zijn. Daar zijn heel wat teksten aan te pas geko-
men, die heel wat feestvreugde hebben getemperd. Men
kan zeggen: dat raakt ons niet. Het raakt ons wel, als
wij enig begrip hebben van en verlangen naar de Oecu-
mene. De N.C.R.V. is bang voor de vrijzinnigen. Dat
wil zeggen, voor haar rechtzinnige leden, die de vrij-
zinnigheid buiten hun poorten zetten. Dat moet de
N.C.R.V. zelf weten. Maar een beetje meer critiek en
oordeel des onderscheids ten aanzien van een bepaald
soort rechtzinnigheid zouden ongetwijfeld bij vele her-
vormden gewaardeerd worden.

We hebben de redactie dd. 29 Juni j.l. volgend
schrijven gezonden:

Redactie „De Hervormde Kerk",
Scheveningsche weg 72, Den Haag.

Zeer geachte Redactie,

Met een beminzenswaardige hoffelijkheid, of an-
ders openhartigheid, heeft Uw redactied (N. G. J.)
v. S(chouwenburg) in Uw nummer van 25 Juni 1949,
bl. 6, kolom 2, aan de abonné's, en dus ook aan mij,
want ik ben Uw abonné, maar U kunt ze heusch niet
allen kennen, verteld, dat „op eerste Pinksterdag een
zekere prof. Schilder de preek van die ochtend ge-
bruikt heeft om rechtstreeks en zijdelings te zeggen
hoe goddeloos de „synodocratisch" gebonden gerefor-
meerden wel zijn". Uw redacteur vertelt erbij, dat
„daar heel wat teksten aan te pas gekomen zijn", en
dat, — voor een kerkelijk blad overigens een vreemde
opmerking, — die teksten „heel wat feestvreugde heb-
ben getemperd". Een en ander wordt dan in verband
gebracht met „de Oecumene".

Mag ik even verraden, dat ik de spreker van dien
morgen wel moet geweest zijn?

En mag ik U tevens het volgende onder de aan-
dacht brengen?

1. Ik looch de juistheid van wat Uw redacteur
beweert;

2. Ik ben voornemens dit openlijk te zeggen, a) om-
dat ik net zoo hard als U verlang naar de oecumene,
dat wil zeggen: naar de oecumenische wereldkerk, die
belijdt, dat de historische Jezus de beloofde Messias
is (het thema van dien morgen); en b) omdat ik
meen, te hebben gesproken in overeenstemming met
den grondslag der N.C.R.V.; en c) omdat ik mede-
oprichter en geruimen tijd bestuurslid der N.C.R.V.
geweest ben, waarom ik dan ook aan den Heer K.
van Dijk een afschrift van dezen brief zal zenden;

3. Ik noodig dus Uw redacteur uit, hetzij de plaat-
sen uit mijn toespraak te noemen, waaruit blijkt wat
hij beweert, nog wel met de „heel wat teksten erbij"
(een paar zouden me al tevreden stellen, ik elsch niet
veel van Uw getrouwen getuige), hetzij zijn hoffelijke
en christelijke uitspraak royaal te herroepen;

4. Copie van dezen brief bewaar ik ook voor publi-
catie. Ik geloof n.l., dat het tijd wordt, de aandacht
van het volk te vragen voor de reacties van heden
op een herinnering, op pinksterzondagmorgen, dat de
historische Jezus de beloofde Messias is en geen ander.

Met beleefden groet,

Hoogachtend, Uw dw.

(w.g.) K. SCHILDER.

Tot zoover de brief. Men zegt mij, dat ook de heer
Scheps vanwege het hoge objectiviteitsgebot, dat
hem drukt, over de schoone affaire het volk heeft ge-
holpen aan de noodige informatie. Maar daar weet ik
zoo niet van: ik lees dhr. Scheps niet.

K. S.

Nogmaals: dr. Ridderbos over „Zwart op wit".

Dr. F. L. Bos schrijft in „Kerkpost":

Nog heel dikwijls horen wij, vrijgemaakten, het ver-
wijt: „Gij hadt alles mogen doen behalve dit ene: gij
hadt de kerk niet mogen verlaten."